

Antwoorden op vragen webinar De opstelling aan de top

Inhoud

Algemeen.....	2
Urgentie	3
Visie.....	5
Rol overheid.....	7
Presteren	8
Maatschappelijke betekenis.....	10
Volgen en bezoeken	11
Financiering	12

Algemeen

In welke mate is in het advies rekening gehouden met het Strategisch Kader Topsport 2032, en het nieuwe beleid dat NOC*NSF wil hanteren?

Het advies van de NLsportraad is geen beleidsevaluatie van het huidige topsportbeleid of dat van de afgelopen jaren. De NLsportraad adviseert over de randvoorwaarden (organisatie en financiering) van topsport op de middellange en lange termijn en hoe die toekomstbestendig te houden zijn.

*De NLsportraad heeft zich daarbij gedurende het adviestraject continu op de hoogte gesteld van lopende beleidstrajecten. Zo heeft de NLsportraad ook meermaals contact gehad met NOC*NSF over het daar lopende traject om te komen tot een nieuwe visie op topsport, de Topsportstrategie 2025+.*

De video in het webinar over winnaars schetst de te nauwe blik van en de eenzijdige invalshoek binnen de topsport. De Nederlandse samenleving is veel meer dan winnen. Veel individuele Nederlanders hebben moeite om het hoofd boven water te houden en identificeren zich meer met verliezen. Vele Nederlanders vragen zich af of een euro die aan topsport wordt uitgegeven, niet beter aan armoedebestrijding kan worden uitgegeven. Hoe kijkt de NLsportraad daar naar?

De NLsportraad constateert dat sport een essentieel onderdeel is van de maatschappij. De sport heeft in potentie een groot maatschappelijk effect, en er is een goede social return on investment (SROI). Maar dan moet (top)sport wel op de juiste manier worden ingezet. Er moeten duidelijke plannen komen over hoe je topsportsuccessen kan inzetten voor maatschappelijk belang en dit moet eenduidig uitgevoerd worden.

De NLsportraad constateert dat geld uitgeven aan topsport op de juiste manier de maatschappij meer oplevert dan het kost, in onder andere gezondheidswinst en algemeen welzijn. Daarnaast constateert de NLsportraad dat het bedrag dat naar (top)sport gaat op de totale begroting van Nederland een klein bedrag is, waar in verhouding veel mensen van profiteren.

Waarom heeft de NLsportraad gekozen voor de definitie: ‘Het toewerken naar en deelnemen aan sport op de hoogste (inter)nationale niveau’s (hoofdtoernooien en topcompetities)’?

De NLsportraad heeft gefocust op ‘deelname op de hoogste niveaus’, om te voorkomen dat het advies te breed zou gaan. Dit brengt met zich mee dat alleen gekeken is naar de besten, de absolute top van de sportpiramide. De raad kijkt naar topsporters die langere tijd op het hoogste mondiale topniveau presteren.

Niet iedere NK-deelnemer, semiprof of jeugd talent is in de definitie van de NLsportraad een topsporter. Wel diegenen die tot de nationale top behoren, acteren op de hoogste internationale podia of ernaar toewerken zoals in jeugdselecties.

Wij hebben als raad niet gekeken naar de kwaliteit van onze eigen competities in verschillende sporten in vergelijking met het buitenland. Gebrek aan kracht van de Nederlandse competities is in geen van de gesprekken rond de kwalitatieve analyse aan de orde gekomen. Niet bij experts, niet bij topsporters en niet bij coaches.

Hoe krijgen we het vrijwilligersbeleid toekomstbestendig en geprofessionaliseerd?

Professionalisering van de sport is een onderwerp waar de NLsportraad zich in het komende jaar waarschijnlijk verder over gaat buigen.

Urgentie

Waarom geeft de NLsportraad dit advies? Het gaat goed met de Nederlandse topsportprestaties en Nederland haalt naar verhouding veel mondiale medailles.

Er worden veel medailles gewonnen. De prestaties van Nederlandse topsporters op allerlei toernooien zijn heel goed. Ook in commerciële sporten als Formule 1 en kickboksen presteren Nederlanders goed. Maar onder de radar constateert de NLsportraad dat er problemen ontstaan. Topsport is als een mooi huis waarvan het fundament afbrokkelt. Denk aan problemen rondom veiligheid, integriteit, dubieuze sponsors, slechte arbeidsomstandigheden en weinig toekomstperspectief. Dit gaat op lange termijn doorwerken, het huis gaat scheef staan.

De raad heeft geconstateerd dat er op de langere termijn veel onzekerheden zijn die de toekomstbestendigheid van topsport ondermijnen. Bijvoorbeeld de rijksoverheid die de ondersteuning en financiering van topsport niet langdurig heeft vastgelegd of de mogelijke privatisering van loterijen. Daarnaast is sprake van een verlies van organisatiekracht van sportbonden (denk vooral aan de middelgrote en kleine) en stelt de samenleving steeds hoger wordende eisen aan sportorganisaties op het gebied van veiligheid en integriteit, waar de organisaties niet aan kunnen voldoen. De maatschappelijke betekenis van topsport is nu al veel groter dan de organisatiekracht van de branche.

Zonder een duidelijk en goed plan bepalen Russische oligarchen, Saudische investeringsmaatschappijen en grote mediabedrijven al in de nabije toekomst de topsport die wij in Nederland beoefenen en kijken. De kans is groot dat het Nederlands topsportlandschap dan nog slechts enkele commercieel interessante sporten bevat. De maatschappelijke waarde van de Nederlandse topsport vermindert daarmee flink.

De voorbeelden in de urgentie gingen allemaal over individuele sporten. Wat is het aandeel van teamsporten en in hoeverre zijn de aanbevelingen in het advies van de NL Sportraad ook van toepassing op de paralympische topsport?

Dit advies is van toepassing op alle soorten topsport: individuele sporten, teamsporten, Olympische sport en Paralympische sport. De NLsportraad ziet Paralympische sport als onderdeel van de Nederlandse topsport.

Voor dit advies maakt de NLsportraad onderscheid in beroepssporten, hybride sporten en nichesporten. Alle bovengenoemde sporten vallen onder één van deze categorieën en de adviezen worden aan de hand van deze indeling gegeven.

Wat verandert er waardoor de NLsportraad urgentie voelt om hier nu over te adviseren, een half jaar voordat we de meest succesvolle Olympische Spelen gaan vieren?

Het internationale topsportveld ontwikkelt zich snel en wordt steeds meer gedomineerd door investeerders uit het Midden Oosten en de VS of door dubieuze sponsors. We zien tegelijk dat de landelijke politiek steeds vaker morele vraagstukken bespreekt over topsport, bijvoorbeeld over grensoverschrijdend gedrag of sportevenementen in landen die geen westerse normen en waarden hebben. De vraag is of we deze 'ratrace' kunnen bijbenen. Er komt een punt waarop je moet zeggen: 'dit is hoe wij topsport in Nederland organiseren en financieren'. We moeten als Nederland voor onszelf duidelijk maken wat we wel en niet kunnen en willen. Topsport is grenzen verleggen, maar ook daar zijn grenzen aan.

Daarom heeft de NLsportraad gekeken naar het fundament onder de Nederlandse topsport, is die organisatie en financiering in staat om ook in de toekomst de successen te vieren die we willen vieren? Het is tijd om te bepalen waar Nederland voor staat en hoe we maatschappelijke waarde blijven creëren met en door topsport. Doe je dit niet,

dan brokkelt het fundament onder je topsport verder af en zien we in Nederland straks vooral sporten die de commercie graag ziet.

Waarom vindt de NLsportraad de maatschappelijke waarde van topsport van belang? Het is een waarde die in onderzoeken meestal niet wordt bevestigd. & Waarom wordt topsport als belangrijk ervaren?

De NLsportraad constateert dat maatschappelijke waarde de belangrijkste reden is voor overheden om te investeren in sectoren en organisaties. Het is daarom ook belangrijk om maatschappelijke waarde van topsport te behouden om overheidsinvesteringen te rechtvaardigen. Er is inmiddels meer dan genoeg onderbouwing voor de ontspanning en plezier die topsport biedt aan volgers, de economische betekenis voor de BV Nederland (aanleg accommodaties, horeca, merchandise) en de promotie daarvan met topsporters. Maar de belangrijkste maatschappelijke waarde van topsport ziet de NLsportraad in het feit dat topsport nauw verbonden is met de breedtesport en hierop positieve effecten uitoefent. Het leidt bijvoorbeeld bij de breedtesporters tot inspiratie, enthousiasmering en verbondenheid. Verder geeft topsport motivatie aan talenten om zich te ontwikkelen en geeft het Nederlanders successen om te vieren en kampioenschappen om trots op te zijn.

Visie

Waarom wil de NLsportraad een staatssecretaris voor bewegen en sport en niet een minister voor bewegen en sport?

Er spelen veel zaken in Nederland die grote urgentie hebben. Het is niet realistisch om in deze situatie een minister voor bewegen en sport te verwachten. Wel is het onderwerp zo belangrijk dat een eigen bewindspersoon haalbaar en zelfs noodzakelijk is. Dat heeft name te maken met de enorme omvang van de beweegarmoede in Nederland en de veelomvattende aanpak die het vraagt om dat op te lossen. Vandaar dat de Nederlandse sportraad pleit voor een staatssecretaris.

Moeten we als klein land niet gewoon accepteren dat we niet mee kunnen met het grote internationale geweld en de markt het werk laten doen?

De positieve effecten van (breedte)sport zijn onlosmakelijk verbonden met topsport. Topsport leidt bij breedtesporters tot inspiratie, enthousiasmering en verbondenheid. Topsport geeft motivatie aan talenten om zich te ontwikkelen en geeft Nederlanders successen om te vieren en kampioenschappen om trots op te zijn. Niet voor niets staan topsportmomenten altijd in de top van de lijstjes van Nederlanders waar ze trots op zijn. Topsport geeft inspiratie aan de sportwereld zoals topmusea, -podia en -gezelschappen dat doen in de wereld van de cultuur.

Daarom vindt de NLsportraad dat we niet moeten accepteren dat de markt alles overneemt. Dat doen we in andere sectoren ook niet. Als we goede keuzes maken kunnen we veel maatschappelijke waarde uit topsport halen. We moeten kijken hoe we een optimale markt creëren in Nederland, en onderzoeken waar marktfalen zit, zodat de overheid daar kan optreden.

Hoe kan het Nederlands topsportlandschap de druk van de internationale markt bedwingen?

Je kan een goede toekomstbestendige topsport ontwikkelen als je voor alle takken van sport de basis op orde hebt. Met goede en eerlijke financiering en een duidelijk actieplan voor hoe om te gaan met excessen. Hierdoor wordt een investeringsklimaat gecreëerd dat zich onderscheidt van het buitenland en aantrekkelijk is voor het bedrijfsleven om in te investeren. De NLsportraad geeft aanbevelingen om ervoor te zorgen dat het Nederlandse topsportlandschap voldoet aan de SDG's. Via deze wijze hoopt de NLsportraad dat het Nederlands topsportlandschap de druk van de internationale markt kan bedwingen.

Waarom vindt de NLsportraad de pluriformiteit van het sportlandschap van belang? We leven tegenwoordig in een maatschappij die steeds meer gebaseerd is op consumptisme. Is het niet beter om topsport meer te baseren op vraag en aanbod?

& Als de overheid ook de kleine sportorganisaties gaat ondersteunen neigen we dan niet te veel richting een aanbodindustrie?

& Moet sport aanbodgericht of vraaggericht worden?

Pluriformiteit is volgens de NLsportraad een belangrijk fundament van de sport. Het vergroot de maatschappelijke waarde van topsport. De veelzijdigheid aan sporten is een kracht in Nederland. Het zorgt ervoor dat iedereen, elk kind, iets van zijn gading kan vinden, waardoor meer mensen sporten en bewegen en kunnen dromen van successen op het hoogste niveau. Je krijgt dan niet zozeer een aanbodindustrie, maar zorgt dat

meer mensen zich kunnen identificeren met (top)sport. Dit draagt bij aan een vitale en veerkrachtige bevolking, wat de basis is voor onze samenleving en onze economie. Daarom wil je voor iedere sport de mogelijkheid hebben van voorbeelden waar kinderen en volwassenen tegenop kunnen kijken.

Suggereert de NLsportraad met de versnippering door het vele aantal organisaties dat zich bezig houdt met topsport, dat het aantal topsportorganisaties verminderd moet worden?

Nee, de NLsportraad vindt het van belang dat het topsportlandschap bestaat uit een divers sport- en beweegaanbod. Het is daarbij wel van belang dat de basis op orde is voor alle organisaties, waarbij zij vanuit een minimale kwaliteit kunnen werken. Ook is het belangrijk dat het topsportlandschap sterk gepositioneerd is. Het landschap moet beschikken over één stem en er moet sprake zijn van samenhang. Op deze manier kan de topsport zich veel sterker positioneren in de samenleving.

Uiteraard is het aan de topsportbranche zelf om afwegingen te maken om hun organisatiekracht te versterken. Dat zou ook kunnen door organisaties samen te voegen.

Rol overheid

Waarom moet de overheid een rol hebben? Topsport redt zichzelf.

& In het adviesrapport wordt de rol van de overheid o.a. aangegeven vanuit het oplossen van marktfalen waar het belangrijke randvoorwaarden betreft. Is de NLsportraad van mening dat (top)sport een bedrijfstak is die zijn eigen broek op moet houden? Is er een intrinsieke eigen verantwoordelijkheid voor de sport?

De sportorganisaties zijn de organiserende partij in het veld. Dit is niet iets waar de overheid zich mee moet bemoeien. Maar er zijn wel een aantal randvoorwaarden die voor iedere sport op orde zouden moeten zijn. Dit lukt momenteel in bijna geen enkele sport. Veel sporten hebben de capaciteit niet. Dit is terug te zien in zaken waarin de sport zichzelf niet redt. Denk aan veiligheid, integriteit, betrouwbare financiering en goede voorwaarden voor sporters en kader.

Daarnaast is de topsport een complex veld met vele actoren. Zij hebben allemaal invloed op de toekomstbestendigheid, maar niemand heeft er momenteel eindverantwoordelijkheid. Daarom is het goed dat de overheid de volgende zaken oppakt, zodat de sport zich kan focussen op het organiseren in het veld:

- *Het garanderen van een basisinfrastructuur, waar private organisaties zoals bedrijven en sportorganisaties op kunnen voortbouwen. Bij een basisinfrastructuur valt te denken aan talentherkenning en -ontwikkeling, accommodaties, opleidingen, innovatie en kennisdeling.*
- *Het opvangen van marktfalen bij topsporten waar wel vraag naar is, maar waar de markt niet, of niet volledig in voorziet. Het gaat bijvoorbeeld om investeren in commercieel minder aantrekkelijke sporten, of het bieden van financiële garanties bij het binnenhalen van sportevenementen.*
- *Het tegengaan van negatieve externe effecten, zoals supportersgeweld en grensoverschrijdend gedrag, met duidelijke kaders en passende ondersteuning.*

Kanttekening hierbij is dat de sporten die in de positie zijn om zichzelf te redden, dit ook zelf moeten doen.

Heeft de NLsportraad rekening gehouden met het feit dat hun aanbevelingen mogelijk negatieve gevolgen kan hebben voor de topsportprestaties?

De NLsportraad vindt dat we als Nederland geen medailles mogen halen tegen elke kosten. Er zijn randvoorwaarden nodig om het welzijn van kader en sporters te beschermen. Ook hebben we het over overheidsgeld, dat kan je niet besteden aan iets met twijfelachtige maatschappelijke waarde.

De NLsportraad beseft zich dat verandering tijd kost en dat je niet alles zomaar op de schop kan gooien. Daarom adviseert de raad ook de zaken op termijn aan te passen.

Jullie geven aan dat de overheid korte termijn beleid voert. Vanuit het perspectief van de overheid kan ik me voorstellen dat ze belangen moeten afwegen. Agrariërs maken zich ook over de toekomst. Vinden jullie ook dat de overheid de topsportsector slechter behandelt dan andere sectoren, zoals de landbouwsector?

Er spelen veel zaken in Nederland die grote urgentie hebben. Het is niet realistisch om in deze situatie te verwachten dat (top)sport de meeste aandacht krijgt. Wel vindt de NLsportraad het onderwerp zo belangrijk dat we hier onverminderd aandacht voor blijven vragen. Dat heeft ook te maken met de enorme omvang van de beweegarmoede in Nederland en de veelomvattende aanpak die het vraagt om dat op te lossen.

Presteren

Bij topsport hoort toch prestatiedruk? Waarom vindt de NLsportraad dat de prestatiesdruk ongezond is?

Bij topsport hoort inderdaad prestatiedruk, dit is onderdeel van het vak. Maar de NLsportraad maakt wel onderscheid tussen prestatiedruk die bij topsport hoort en ongezonde prestatiedruk, waarbij deze druk is doorgeschoten. Dit wil de NLsportraad voorkomen.

In Nederland ontstaat nu bijvoorbeeld ongezonde prestatiedruk doordat de arbeidsvoorwaarden voor veel trainers en coaches onder de maat zijn. Ze hebben onvoldoende toekomstperspectief. Hun opleidingsmogelijkheden zijn beperkt, uitzonderingen aan de top en in de commerciële sporten daargelaten. De financiële druk en het gebrek aan perspectief voor topsporters, trainers en coaches vormen een risico van ongezonde prestatiedruk en grensoverschrijdend gedrag. Moeten presteren op alle wedstrijden omdat sporter en coach anders financiering kwijtraken en op straat staan is in de ogen van de NLsportraad niet de bedoeling. Ook werkt dit grensoverschrijdend gedrag in de hand.

Waarom moet de topsport zich scharen onder een koepel?

*Er is nu geen koepel voor de gehele sport en dat zorgt ervoor dat de stem van topsporters en topsportorganisaties versnipperd aankomt in Den Haag. De NLsportraad heeft hierover al eerder geadviseerd. De sport heeft een goede start gemaakt in het sectoroverleg sport met onder meer NOC*NSF, Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS) en Maatschappelijke Organisaties in de Sport (MOS). Dit kan echter nog veel beter uitgewerkt worden.*

Een koepelorganisatie die alle soorten (top)sport vertegenwoordigt kan het netwerk van diverse sportorganisaties bij elkaar brengen, een gezamenlijke visie ontwikkelen, beleid voeren dat toepasbaar is op de hele sportsector en gezamenlijke belangen vertegenwoordigen richting bijvoorbeeld Den Haag. Deze koepelorganisatie hoeft niet omvangrijk te zijn maar moet wel voldoende gezag hebben bij de leden. Zo hebben zowel de rijksoverheid als andere sectoren een serieuze gesprekspartner die de gehele sport, ook topsport, vertegenwoordigt.

Wat is het conservatorium voor de sport precies en hoe is het anders dan wat al op Papendal gebeurt?

& Er zijn toch al heel veel sportopleidingen? Denk aan Sport, Management & Ondernemen, Sportkunde, Cruyff Institute, AO opleiding, Master Sport & Leadership, etc. Kunnen we niet beter gebruik maken van deze bestaande opleidingen en daar op voortborduren in plaats van een nieuwe opleiding creëren?

De NLsportraad wil dat alle beroepsgroepen die binnen de sport werken een serieuze beroepsopleiding kunnen volgen. Daarmee til je de kwaliteit omhoog, maar laat je ook zien dat dit een serieuze sector is.

De raad adviseert de minister voor Sport om samen met de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de sportsector een structuur van erkende opleidingen te realiseren voor het opleiden tot werkende in de topsport (atleet, coach, projectleider, bestuurder). De werktitel is het conservatorium voor topsport. Hierbij kan worden onderzocht of een specifiek (top-)sportopleidingsinstituut verbonden aan een universiteit of hogeschool wenselijk is. Voor de opleidingen kunnen doorstroomtrajecten vanuit onder andere regionale opleidingscentra (ROC's) en academies voor lichamelijke opvoeding (ALO's) worden gerealiseerd.

Wat er momenteel op Papendal en bij sportbonden gebeurt, is dat atleten specifiek voor hun sport getraind worden. Daarnaast volgen zij al dan niet (parttime) een opleiding of hebben ze een bijbaan die los staat van de topsport die ze doen. Waar de NLsportraad naar streeft is het integreren van de sport en het onderwijs, en niet alleen voor atleten, maar ook voor kader, dus trainers, coaches, begeleiders. Zo kunnen sporters en kader zich voltijd op de sport en alles daar omheen richten, en tegelijkertijd toewerken naar een waardevol door de overheid erkend diploma op minimaal bachelor niveau.

Een goede opleiding voor sportkader is een goed idee. Maar hoe verhoudt het conservatorium voor sport zich tot de interesses van talenten en sporters wanneer die niet liggen in een baan in de sportsector? Wat zijn dan hun mogelijkheden op de arbeidsmarkt na hun sportcarrière?

Met een algemeen erkend diploma dat zou volgen uit een opleiding aan een 'conservatorium voor de sport' wordt het makkelijker om in allerlei sectoren aan de slag te gaan. Er zijn veel sectoren die dwarsverbanden hebben met de sport en waarin veel vacatures zijn. Denk alleen al aan de zorg en het onderwijs. Hier liggen veel kansen met een breed erkend diploma.

Maatschappelijke betekenis

Het onderwijs, de thuis-omgeving en de verenigingen zijn toch het belangrijkste fundament voor de topsport? Is daar wel voldoende aandacht voor in het advies?

In het voorafgaande advies 'De opstelling op het speelveld' en eerdere adviezen als 'Kinderen Centraal' heeft de NLsportraad uitgebreid gekeken naar het fundament: verenigingen, onderwijs en de thuis-omgeving. Hier heeft de NLsportraad aanbevelingen over gedaan.

Voor dit advies, dat voortbouwt op deze eerdere adviezen, heeft de NLsportraad ook aandacht gehad voor de basis. Je hebt de breedtesport namelijk nodig om uiteindelijk topsport te kunnen beoefenen. In het verbeteren van de organisatiekracht is nog veel te winnen.

Waarom maakt de NLsportraad de keuze om topsport op te nemen in de kaderwet?

Momenteel heeft de minister geen verantwoordelijkheid of taak als het gaat om topsport. De minister kan dus ook nergens op aangesproken worden. Als de politiek besluit dat daar wel een taak ligt, dan is de enige manier om die taak vast te leggen door middel van wetgeving.

Met een kaderwet kunnen verantwoordelijkheden en daaruit volgende financiering hiervan vastgelegd worden. Dit kan er onder andere toe leiden dat de financiering van topsport gewaarborgd is. Het biedt hiermee sportorganisaties veel meer financiële zekerheid, waardoor zij effectiever en efficiënter te werk kunnen gaan.

De NLsportraad adviseert een kaderwet die algemene principes, verantwoordelijkheden en procedures regelt. De NLsportraad adviseert niet om specifieke deelonderwerpen gedetailleerd vast te leggen.

Vindt de raad dat het potentieel van topsport op het gebied van gezondheid en welzijn voor alle Nederlanders al voldoende wordt benut en wordt dit meegenomen in een volgend adviestraject?

Het maatschappelijke potentieel van topsport wordt volgens de NLsportraad inderdaad nog niet voldoende benut. We moeten echt aan de slag om de successen van topsport te vertalen naar maatschappelijk effect zoals het bevorderen van gezondheid en welzijn.

Volgen en bezoeken

Moet de publieke omroep alle sporten gaan inkopen? Dan is er helemaal geen geld meer voor andere dingen.

Nee, dat adviseert de NLsportraad niet. De commercieel aantrekkelijke sporten redden zich, maar daar zou het fijn zijn als iedereen er wel iets van mee kan krijgen. Wat we voornamelijk willen, is zorgen dat de overheid er over nadenkt hoe je sporten in beeld kan brengen die anders helemaal niet in beeld komen. Die verdwijnen anders langzaam maar zeker van het toneel in de grote commerciële strijd.

Steden en organisatoren van evenementen moeten toch zelf weten waar ze evenementen willen organiseren?

Het organiseren van sportevenementen staat een ieder in Nederland inderdaad vrij. Maar Nederland is een klein land en het komt nu voor dat verschillende locaties binnen Nederland elkaar beconcurreren om een evenement te mogen organiseren. Dit is zonde van de middelen. Daarnaast is er een grote concentratie aan evenementen op bepaalde locaties, waar meer spreiding wenselijk zou zijn voor een zo groot mogelijke maatschappelijke waarde. Veel van de evenementen komen zonder steun van de rijksoverheid, die daarvoor beperkt geld beschikbaar heeft en dus moet kiezen, niet van de grond.

Waar de minister subsidie geeft voor evenementen is het verstandig om enige regie te hebben over de spreiding en inhoud om zo de maatschappelijke waarde/impact te maximaliseren.

Financiering

Jullie geven aan dat het niet wenselijk is dat NOC*NSF de middelen voor topsport verdeelt. Dit is wel wenselijk, zij zijn hier het beste voor toegerust en doen veel meer met het geld dan alleen verdelen van topsportmiddelen. Zij verbeteren bijvoorbeeld ook governance.

De NLsportraad herhaalt inderdaad, net als in het advies De opstelling op het speelveld, dat het niet wenselijk is dat een branchevereniging middelen verdeelt van de rijksoverheid.

*Maar de raad ziet ook dat NOC*NSF veel meer doet met het geld dan alleen topsportmiddelen verdelen en dit waardeert de raad ook. Daarom heeft de raad op dit punt nuance aangebracht ten opzichte van het vorige advies. De raad ziet dat NOC*NSF probeert om de topsportmiddelen democratischer en transparanter te verdelen.*

*Daarnaast realiseert de raad zich dat NOC*NSF niet alleen middelen verdeelt, maar zijn positie ook inzet voor bijvoorbeeld de verbetering van de governance van leden en Athlete Services. De raad waardeert deze positieve invloed op de topsport erg en wil zeker niet dat dit verdwijnt. Daarom adviseert de NLsportraad om zorgvuldig te kijken welke middelen momenteel ten goede komen aan koepels (en hun ondersteunende en versterkende functie) en welke middelen direct aan topsportorganisaties worden gegund. De raad adviseert om op termijn de middelen te laten verdelen door een onafhankelijke organisatie. Er is eerst een uitgebreid gesprek nodig met alle vertegenwoordigers uit de topsport om te kijken wat de meest onafhankelijke mogelijkheid is. Het is namelijk wel nodig dat de verdeling van overheidsgeld echt onafhankelijk wordt, en voor iedereen toegankelijk, om de volgende redenen:*

- *Niet-leden van NOC*NSF hebben momenteel geen toegang tot deze rijksmiddelen en loterijgelden en leden hebben er belang bij geen andere leden toe te laten.*
- *Binnen NOC*NSF zelf worden de middelen weliswaar democratisch (na besluitvorming in de ledenvergadering) verdeeld, maar dit proces is niet transparant voor derden.*
- *Er is in een ledenvergadering per definitie geen methode om tot een objectieve beoordeling te komen, omdat de leden altijd (wisselende en soms tegengestelde) belangen hebben.*
- *Er ontstaan omgekeerde verhoudingen: niet de leden financieren NOC*NSF, maar NOC*NSF financiert met overheidsgeld (programma's ten behoeve van) de leden. Dit draagt niet bij aan een gezonde verenigingsstructuur en leidt in de praktijk tot wrevel.*

Financiering weghalen bij NOC*NSF en bij een onafhankelijke organisatie plaatsen maakt het niet beter, alleen maar slechter. Je brengt het dan onder bij een organisatie die bureaucratisch is en geen verstand heeft van topsport.

*Via welke instantie je het geld ook verdeelt, er zal altijd een vorm van bureaucratie zijn. Ook bij NOC*NSF is er sprake van bureaucratie. Het is altijd zaak om de bureaucratie zo klein mogelijk te houden.*

De NLsportraad adviseert om bij de verdeling van middelen optimaal gebruik te maken van de kennis en ervaring binnen de sportsector, bijvoorbeeld door een onafhankelijke expertcommissie samen te stellen.

Wat van belang is, is dat het gaat om Rijksmiddelen. Die moeten voor iedereen op een gelijke manier beschikbaar zijn, en dus worden verdeeld door een onafhankelijke instantie. Het kan niet zo zijn dat het geld alleen maar beschikbaar is voor leden. En tussen de verstrekker en de ontvanger van de middelen mag geen andere financiële relatie bestaan.

De NLsportraad heeft geen ander voorbeeld gevonden waar rijksmiddelen ook door een vereniging verdeeld worden onder de leden.

Jullie zeggen dat financiering van topsport via loterijgelden en gokgelden onwenselijk en onzeker is. Dit is niet het geval, loterijfinanciering is helemaal niet onzeker. NOC*NSF krijgt jaarlijks een flink bedrag en als dit toch stopt ontvangt NOC*NSF X miljoen. Dit hebben ze juridisch helemaal uit laten zoeken.

*Dit advies gaat over de middellange en lange termijn. Dat er nu een flink bedrag naar sport en cultuur gaat wil niet zeggen dat dit zo blijft. De loterijmarkt maakt namelijk grote veranderingen door. Een daarvan is een mogelijke, gehele of gedeeltelijke, privatisering van het staatsdeelneming de Nederlandse Loterij. Die optie wordt op dit moment verkend door de Nederlandse overheid. Als de Nederlandse Loterij wordt geprivatiseerd moet onderhandeld worden over de voorwaarden van een nieuwe loterij. De NLsportraad constateert daarbij dat NOC*NSF zowel wettelijk en als aandeelhouder van de Nederlandse Loterij met goedkeuringsrecht een goede onderhandelingspositie heeft bij eventuele privatisering, waardoor middelen voor de sport niet volledig wegvallen. Wel is loterijfinanciering, nu en in een nieuwe situatie bij een geprivatiseerde loterij, altijd afhankelijk van de hoeveelheid loten die verkocht worden. Dat is een onzekerheid waar de raad rekening mee heeft gehouden als gekeken wordt naar duurzame financiering. Daarnaast is er een flinke opkomst van online live gokken op wedstrijden. Ook de Nederlandse Loterij mengt zich in deze markt. Dat gaat gepaard met veel grotere risico's van gokverslaving en matchfixing dan traditionele loten. Als sport moet je je afvragen of je je hieraan wil verbinden.*

In de visie van de NLsportraad organiseer en financier je de sport namelijk zo dat je een aantrekkelijke investeringskans bent voor grote, betrouwbare bedrijven EN de overheid. Dat creëer je ook door afscheid te nemen van financiers die niet bij dat plaatje passen, zoals sowieso gokbedrijven, maar op termijn ook loterijen. Daarvoor kijkt de NLsportraad nadrukkelijk naar de Sustainable Development Goals, die gaan over duurzame groei en betrouwbaarheid, ook op het gebied van investeringen.

De raad zegt daarmee niet dat loterijgelden op korte termijn moeten worden afgeschaft, maar op lange termijn moeten worden vervangen. Die financieringsstroom financiert marktfaalen in de sport, dus moet worden vervangen door overheidsgeld, anders stort een deel van de topsport in.

In het advies worden termen als gokbedrijven en loterijorganisaties door elkaar heen gebruikt. Er wordt weinig aandacht besteed aan de traditioneel grote functie van loterijen voor maatschappelijke doelen zoals cultuur, natuur en sport. Dat gaat via wetgeving en vergunningverlening. Is de NLsportraad van mening dat deze door de overheid gereguleerde financiering zou moeten verdwijnen? Is het niet effectiever deze beter te borgen en te reguleren?

*De NLsportraad maakt onderscheid tussen loterijen en gokbedrijven. Het ligt in elkaars verlengde, maar er is een duidelijk verschil en dit ziet de NLsportraad ook. Daarbij is het wel goed om in het achterhoofd te houden dat de verbondenheid tussen loterijgelden en gokgelden in toenemende mate maatschappelijke vragen oproept. De Nederlandse Loterij biedt namelijk naast loten ook de mogelijkheid om geld in te zetten op sportwedstrijden (via Toto). Dit zorgt voor vermenging van de markten en het gevolg hiervan is dat via alle aanbieders bijvoorbeeld geregeld gegokt wordt op de tribunes van voetbalwedstrijden. Dit geeft een verhoogd risico op gokverslaving en matchfixing. Daarnaast gaat dit advies van de NLsportraad over de middellange en lange termijn. Dat er nu een flink bedrag naar sport en cultuur gaat wil niet zeggen dat dit zo blijft. De loterijmarkt maakt namelijk grote veranderingen door. Een daarvan is een mogelijke, gehele of gedeeltelijke, privatisering van het staatsbedrijf de Nederlandse Loterij. Die optie wordt op dit moment verkend door de Nederlandse overheid. Als de Nederlandse Loterij wordt geprivatiseerd moet onderhandeld worden over de voorwaarden van een nieuwe loterij. De NLsportraad constateert daarbij wel dat NOC*NSF wettelijk en als aandeelhouder van de Nederlandse Loterij met goedkeuringsrecht een goede*

onderhandelingspositie heeft bij eventuele privatisering, waardoor middelen voor de sport niet volledig wegvallen. Wel is loterijfinanciering, nu en in een nieuwe situatie bij een geprivatiseerde loterij, altijd afhankelijk van de hoeveelheid loten die verkocht worden. Dat is een onzekerheid waar de raad rekening mee heeft gehouden als gekeken wordt naar duurzame financiering.

Daarom adviseert de NLsportraad toch om loterijgelden op termijn te vervangen door directe overheidsfinanciering en heeft de raad nagedacht over het terugvoeren van middelen uit de loterij naar de schatkist, waarna die middelen via het rijk worden besteed aan sport.

Een en ander moet wel goed ingeregeld worden bij het rijk en er moet voor borging worden gezorgd.

Waarom vertelt de NLsportraad dat NOC*NSF een goede onderhandelingspositie heeft bij eventuele privatisering van de Nederlandse Loterij?

*Het goedkeuringsrecht bij verkoop van de Nederlandse Loterij (NOC*NSF noemt dit een golden share) geeft NOC*NSF een goede onderhandelingspositie omdat zij door dit recht het medebeslissingsrecht hebben over de privatisering van de Nederlandse Loterij. Daarbij heeft NOC*NSF te allen tijde recht op een bepaalde compensatie (afhankelijk van de privatiseringsoptie) vanuit de Nederlandse Loterij. Wel dient in ogenschouw gehouden te worden dat de loterij te allen tijde afhankelijk is van de markt voor inkomsten. De toenemende concurrentie op de loterijmarkt en/of de privatisering van de loterij kan resulteren in een afname van de afdracht.*

Middelen van rijksoverheid geormerkt verstrekt, waarbij politiek meer invloed krijgt op bestedingen, is dit wel verstandig, ook met het oog op de laatste verkiezingen?

Rechtstreekse financiering door de rijksoverheid betekent dat middelen geormerkt worden verstrekt. De politiek krijgt dan meer invloed op besteding van deze middelen, door de controlerende functie die het parlement heeft. Dat maakt besteding van gemeenschapsgelden transparanter en vergroot hopelijk de betrokkenheid van de politiek bij (top)sport.

Een en ander moet wel goed ingeregeld worden bij het rijk. Door basisvoorzieningen vast te leggen in een kaderwet, zal de verdeling van gelden niet meer onzeker worden. Het zorgt juist voor stabiliteit. Ook helpt het als je bijvoorbeeld een staatssecretaris aanstelt die stelselverantwoordelijk is, en als topsport als een publieke taak benoemd wordt en de overheid een meer centrale rol speelt in de planvorming. Topsport is dan juist niet meer afhankelijk van het gokgedrag van consumenten en van een instabiele gokmarkt.

De NLsportraad heeft ook nagedacht over het terugvoeren van middelen uit de loterij naar de schatkist, waarna die middelen via het rijk worden besteed aan sport.

Waarom vindt de NLsportraad dat loterijen en gokgelden ten koste gaan van de topsport en haar imago?

Dit geldt voornamelijk voor gokgelden. De Nederlandse markt voor kansspelen op afstand is een tijd geleden geopend. Daarmee samenhangend neemt de deelname van online live gokken op wedstrijden toe. Dat gaat gepaard met risico's van gokverslaving en matchfixing. En veel nieuwe online gokbedrijven waarmee bijvoorbeeld voetbalclubs in zee gaan, fungeren zelfs om geld uit criminele activiteiten als drugshandel en afpersing wit te wassen. Het gaat dan vooral om Aziatische online bookmakers met goklicenties van vrijhandelszones in landen als de Filippijnen.

Het in de hand werken van matchfixing en verslaving en het witwassen van criminele activiteiten gaat in tegen de waarden in onze samenleving, zoals die ook staan verwoord in de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties waar we ons als

Nederland aan verbonden hebben. De vraag is of topsport gefinancierd moet worden door organisaties die geld verdienen ten koste van deze waarden en doelen. De discussie over de moraal van topsport, en welke financiers daarbij horen, moet volgens de NLsportraad nu gevoerd gaan worden om op lange termijn duurzame financiering te creëren.

De traditionele verkopers van loten, zoals de Nederlandse Loterij, mengen zich ook steeds meer in deze markt (denk aan TOTO). Dus in enige mate geldt bovenstaande ook voor loterijgelden. Daarnaast kijkt de NLsportraad naar de lange termijn en ziet de raad dat de opvattingen in de samenleving over wenselijke financieringsstromen veranderen. Daarvoor kijkt de NLsportraad nadrukkelijk naar de Sustainable Development Goals, die gaan over duurzame groei en betrouwbaarheid, ook op het gebied van investeringen. De topsport in Nederland moet er rekening mee houden en over nadenken dat loterijgelden op lange termijn niet meer worden gezien als duurzame en betrouwbare financieringsbron.

Waarom pleit de NLsportraad ervoor om niet meer gebruik te maken van een mix van financieringsbronnen voor topsport, maar alleen te laten financieren door de overheid?

*De NLsportraad zegt niet dat topsport alleen nog gefinancierd moet worden door overheid. De NLsportraad stelt wel dat topsport niet meer gefinancierd moet worden door gokgelden, financiering van dubieuze afkomst en op lange termijn loterijgelden. De NLsportraad wil namelijk graag een goede toekomstbestendige topsport ontwikkelen met voor alle takken van sport de basis op orde. Met goede en eerlijke financiering en een duidelijk actieplan voor hoe om te gaan met excessen. Hierdoor wordt een investeringsklimaat gecreëerd dat zich onderscheidt van het buitenland en aantrekkelijk is voor het bedrijfsleven om in te investeren. De raad kijkt dus naar het verleggen van financieringsstromen: het terugvoeren van middelen uit de loterij naar de schatkist, waarna die middelen via het rijk worden besteed aan sport. Maar dan moet die financieringsstroom van de overheid wel gegarandeerd worden, bij voorkeur wettelijk. Dit kan natuurlijk gecombineerd worden met sponsoring vanuit het bedrijfsleven. De raad heeft niet gekeken naar het beste financieringsmodel voor NOC*NSF als organisatie, maar heeft gekeken naar de organisatie en financiering van topsport als geheel. In dit kader heeft de NLsportraad nagedacht over het terugvoeren van middelen uit de loterij naar de schatkist, waarna die middelen via het rijk worden besteed aan sport.*

Waarom moet topsport überhaupt gefinancierd worden door de overheid?

Topsport levert grote maatschappelijke waarde op, maar niet alle onderdelen van deze markt worden door de markt gefinancierd. De NLsportraad wil graag een goede toekomstbestendige topsport ontwikkelen met voor alle takken van sport de basis op orde. Met goede en eerlijke financiering en een duidelijk actieplan voor hoe om te gaan met excessen. Hierdoor wordt een investeringsklimaat gecreëerd dat zich onderscheidt van het buitenland en aantrekkelijk is voor het bedrijfsleven om in te investeren. Het is gebleken dat het op orde krijgen van de basis niet vanzelf gaat. Daarom adviseert de NLsportraad aan de overheid om hier in te gaan investeren.

De NLsportraad wil dat de sport zich niet verbindt aan dubieuze sponsoren maar wel mee gaat in de ratrace? Is dit haalbaar?

De NLsportraad ziet dat het internationale topsportveld zich snel ontwikkelt. We zien dat de landelijke politiek steeds vaker morele vraagstukken bespreekt over topsport, bijvoorbeeld over grensoverschrijdend gedrag of sportevenementen in landen die niet dezelfde normen en waarden hanteren als Nederland. Er komt een punt waarop je moet zeggen: 'tot hier en niet verder'. We moeten als Nederland voor onszelf duidelijk maken

wat we wel en niet kunnen en willen. Topsport is grenzen verleggen, maar ook daar zijn grenzen aan. Soms betekent dit ook dat je een stapje terug moet doen, want je kan niet ten koste van alles medailles willen blijven winnen.

Met dit advies wil de NLsportraad echter ook een positieve insteek brengen en laten zien dat je een goede toekomstbestendige topsport kan ontwikkelen als je voor alle takken van sport de basis op orde hebt. Met goede en eerlijke financiering en een duidelijk actieplan voor hoe om te gaan met excessen. Daarmee laat je zien waar je als Nederland voor staat en creëer je maatschappelijke waarde met en door topsport.